

80. rocznica egzekucji na żołnierzach Armii Krajowej w Więzieniu Karno-Śledczym w Bydgoszczy

17 grudnia 1945 r. w bydgoskim więzieniu przeprowadzono pierwszą egzekucję na żołnierzach Polskiego Państwa Podziemnego. W tym dniu straceni zostali na mocy wyroku Sądu Pomorskiego Okręgu Wojskowego w Toruniu żołnierze Okręgu Pomorskiego Delegatury Sił Zbrojnych (DSZ): por. Zbigniew Kucharski ps. „Lubicz” (1918–1945) i Edmund Nowacki ps. „Ziarenko” (1924–1945). Oba żołnierze w czasie okupacji walczyli z Niemcami w strukturach Armii Krajowej, a po jej rozwiązaniu wstąpili do patrolu bojowego DSZ którym dowodził cichociemny por. Edwin Scheller „Fordon”. Karę śmierci otrzymali za udział w zabójstwie sowieckiego komendanta wojennego i jego zastępcy w dniu 20 czerwca 1945 r. w Kaczorach (pow. pilski). W czasie tej akcji podziemia zbrojnego Kucharski stał na warcie przed budynkiem komendatury, a Nowacki zerwał połączenie telefoniczne, aby uniemożliwić funkcjonariuszom aparatu bezpieczeństwa ściągnięcie wsparcia. Oba Sowietów zastrzelili żołnierze oddziału „Fordona”: por. Jan Dudziak „Sęp”, Włodarski, „Mietek Duży” i NN „Tadek”.

17 grudnia 1945 r. o godz. 15.15 na dziedzińcu więzienia przy Wałach Jagiellońskich w Bydgoszczy na Kucharskim i Nowackim wykonano wyrok śmierci przez rozstrzelanie. Dowódcą plutonu egzekucyjnego był ówczesny komendant gmachu Wojewódzkiego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego w Bydgoszczy, por. Wacław Wieszaczewski. Ponadto przy śmierci żołnierzy AK-DSZ obecni byli również: podprokurator wojskowy Okręgu Pomorskiego w Toruniu, por. Zdzisław Ziemiakowski i ks. kapelan Jan Wollschlager. Kolejna egzekucja na żołnierzach Armii Krajowej odbyła się miesiąc później.

Oprac. Alicja Paczoska-Hauke

Zbigniew Kucharski „Lubicz”
(zbiory Alicji Paczoskiej-Hauke)

Wojewódzkie Więzienie
Karno-Śledcze
w Bydgoszczy

Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego
Departament Więziennictwa i Obozów
W A K S Z A W A

Wykaz więźniów skazanych na najwyższą karę.
dn. 17.12.45

Nazwisko i imię	Wiek	Zawód	Narodowość	rodzaj przestępstwa	Sąd Orzek.	Data wyroku:
Nowacki Edmund	21	szofer	-m. Polska	art.1 o Ochr. Państwa	Sąd Wojsk. w Gdansk	17.12.45
Kucharski Zbigniew	27	kupiec	Polska	art.1 o Ochr. Państwa	Sąd Wojsk. w Gdansk	17.12.45

Naczelnik więzienia
/-/ St. Kulik ppor.

(zbiory Archiwum Państwowego w Bydgoszczy)

Legitymacja Nr. 1/834

Ob. Nowacki Edmund
31.5.24 Bydgoszczy
ur. w Bydgoszczy
zam. Bydg. Grunwaldzka 161

jest członkiem Związku Walki Młodych

Legitymacja wystawiona przez
Związek Walki Młodych

pieczęć okrągła
pieczęć okrągła

odpis właściciela
podpis przewodniczącego

Data wystawienia 9.11.1945

Edmund Nowacki „Ziarenko”
(zbiory AIPN)

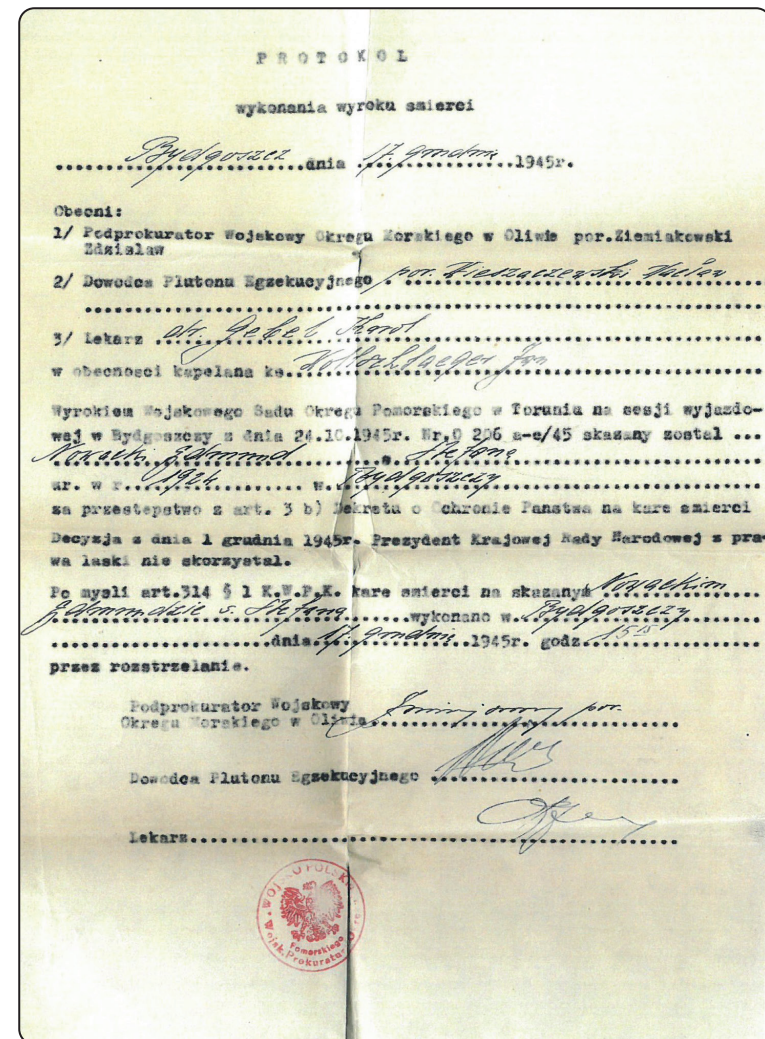

Cela więzienna, 1946 r. (zbiory Muzeum Okręgowego w Bydgoszczy)

kpt. Wacław Wieszczeński,
egzekutor żołnierzy
Delegatury Sił Zbrojnych
na Pomorzu (zbiory AIPN)

Prace poszukiwawcze szczątków żołnierzy AK
na terenie więzienia, 2020 r. (zbiory AIPN)

(zbiory AIPN)

(zbiory AIPN)

